

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: B. P.

Cím: A pesti polgár háborús ruházata

Forrás: Pesti Napló

Bp

1916. X. 17.

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

684

Hely

Idő

"1916"

A pesti polgár háborús ruházata

A háborúokozta nagy gazdasági eltolódások nemcsak az élelmezés, hanem a ruházódás, öltözödés és divat terén is erősen mutatkoznak. Kétségtelen, hogy az igények a háboru alatt csökkentek, még pedig a nyersanyaghiány és gyártmányok csökkenése következtében.

Az a kishivatalnok, aki reggel csaknem mindig frissen vasalt nadrágot vett föl, amelyet a mindenes élezett ki számára, most maga keféli ruháját, tisztítja cipőjét, még mindig ugyanazt, a mely azelőtt a leány keze alól került ki, mert most már nemcsak cselédre, ruházkódásra, hanem sok más sokkal fontosabb dologra sem jut a csekély fizetésből.

A fixfizetéses hivatalnokok, akik az intelligens osztály legnagyobb kontingensét alkotják, szenvednek minden miatt legtöbbet a háboruban, mert eléjük a társadalom olyan követelésekkel lép, amelyeket feltétlenül teljesíteniök kell, hogy hivatásuknak és feladatuknak megfelelhessenek. Különösen így van ez a ruházódásnál. Ha a hivatalnok nem olyan ruhában megy hivatalába, mint aminő, nem a társadalmi állásának, hanem hivatalának megfelel, a legkinosabb helyzetekbe kerülhet, amelyek néha igen kellemetlen következményekkel járhatnak reá nézve.

Már jóval a háboru előtt is, de fokozottabb mértékben a háboru alatt olyan viselet — mert divatnak ez nem nevezhető — kezdett kialakulni, amely legfőként célszerűségi szempontokat véve figyelembe, jó és olcsó kívánt lenni, pótolva a drága divatcikkeket. Nem kell másra rámutatni,

csak a celluloid-gallérra és kézelőre, amely hamar népszerűvé lett, a jelentékeny hátrányainak ellenére is. A háboru alatt az öltözödés és divat lényeges változásokon ment keresztül. Oka ennek az, hogy a ruházódási és divatcikkek — különösen azok, amelyek a középosztály számára készültek — ma már csak az előnyösebb vagyoni helyzetben levők számára hozzáférhetők.

Főlkerestünk néhány budapesti divatáru- és ruhakereskedőt, hogy kikérdezzük a polgári ruházódásról. Csaknem mind azt panaszolták, hogy a nyersanyag és készáru gyártmány hiánya folytonos drágulást idéz elő, amelynek ellenében nemcsak a közönség, hanem ők maguk is egészen tehetetlenek.

— Drágulás minden vonalon, — mondta egy divatkereskedő, kinek vásárlóközönsége a jobb munkásosztályból és szegényebb fizetésű hivatalnokokból került ki, — ez tapasztalható mindenütt és ez teszi ugyszólván tönkre egy kereskedőt, mint a vevőközönséget.

A divatáru és ruházati cikkek általában ötven százalékkal emelkedtek. Egy tucat gallér, amelynek ára azelőtt 8—10 korona volt, most nem kapható 16—20 koronán alul. Természetes, hogy a közönség az egyre-másra fokozódó drágulást olyképp igyekezett ellensúlyozni, hogy celluloid-gallért vett, amely bár nem tartós, de jelentékenyen olcsóbb, mint a vászongallér. Megfigyeltem, hogy míg a háboru előtt celluloid-gallért csak munkások és katonák viseltek, most olyanok is vásárolják, akik azelőtt talán naponta változtattak gallért, kézelőt. Néhány szakmabeli előkelő cég szintén árusítja már üzletében a celluloid-gallért, annyira, hogy azok a vevők is,

akik azelőtt 12—14 koronát adtak egy tucat gallérért.

— A fehérenemű minden más cikknél inkább megdrágult. Áremelkedése eddig is több a hetvenöt százaléknál, el vagyunk azonban kényszerítve rá, hogy további ötven-hatvan százalékkal fognak még növekedni a mostani árak is. Az áremelkedés nem annyira a finom áruban, mint inkább a silányabb minőségű, tömegfogyasztásra szánt minőségekben jelentékeny. Az az ing például, amelyet a munkás béke idején 2—3 koronáért vett meg, ma legalább 6—9 korona, míg a finom minőségű ingé, amely azelőtt 8—10 korona volt, ma sem több 14—16 koronánál. Éppen azért kap lábra most újból a német eredetű *plasztron-viselet*, amely alatt bármilyen ing jó. Viselik most újra a széles nyakkendőket, amelyek egészen befűdik a mellény kivágását, hogy az ingből, az öltözet legfőbb darabjából tenyérnyi sem látszik ki.

Egy külvárosi ruhakereskedő üzletébe is elmentünk. A boltiak minden polca üres; épp akkor távoztak sopánkodva egy vevő, aki — mint a kereskedő kifejezte — „nem rendelkezett kellő anyagi felett“.

— Árunk nincs, — mondta a boltos — és ami van, olyan drága és rossz, hogy magunk vagyunk a legkinosabb helyzetben. A drágulás a szakmában legalább háromszoros és ez annál szomorubb, mert csak az olcsó ruháknál ilyen szembeöltő a drágaság. A szövet, amelyből mi ruháinkat készítettük, békeidején 3—5 korona, most azonban a legsilányabb is többé kerül 25 koronánál. Munkabérért és hozzávalóért együtt nem fizettünk többet tíz-

tizenkét koronánál, míg most legalább ötvenet. Ez a költség pedig a finom ruháknál sem nőtt nagyobb mértékben. Aki azelőtt kilencven-száz koronát adott egy ruháért, most is könnyen ad érte száznyolcvan-kétszázhusz koronát, de a munkás, aki hozzá volt szokva a 25—40 koronás ruhákhoz, nem vásárolhat 100 koronán alul. Azt fölösleges bizonygatni, hogy ez a ruha nem sokkal többet ér a rongynál.

— Eppen a rossz minőségű nyersanyag miatt nemrég megkezdtek a **bársonyruhák készítését**, mert a bársony aránylag nem olyan drága és emellett sokkal tartósabb, mint a legtöbb szövet.

— A drágaság okozza azután, hogy a jobb szabók rendelői, akik azelőtt kész ruhát sohasem viseltek, hozzánk jönnek viseltes ruháért, míg a mi évtizedes vásárlóink legtöbbször a régi ruhát kénytelen viselni, hogy némiképp mérsékelje költségeit.

Ez már kissé hihetetlenül hangzott. Végigjártuk tehát a Teleki-tér és a Petőfi-utca ócska-ruha-kereskedőit, hogy tőlük tudjunk meg minden adatot az avult ruhaüzlet helyzetéről.

A régebben hangos utcarészek nagyon elcsöndestültek. A boltosok most is ott ülnek az ajtó előtt, de már nem ugranak föl, ha vevő közelít, nem csalogatják be a járókelőket. Akinek valami kell, magától is bemegy.

— Nincs semmi tulzás, — mondotta egy Teleki-utcai kereskedő — az óriási áremelkedés hírében. A házalók ugyszólván semmit sem bírnak már vásárolni Pesten. Akinek van valamije, nem adja el, hanem bármiképp is kijavítva felhasználja maga. A nagyforgalmu **tőzsdén**, — amely a Teleki-téren van — két kézzel kapkodnak az áru után, amely a réginél háromszor-négyszer drágább. Egy ócska öltöny beszerzési ára 28—60 korona, egy télikabáté 30—100 korona és az olyan áruért, amely békében senkinek se kellett, most szívesen adnak 8—10 koronát. Mivel pedig az ócska-ruha — amely leginkább a szabóknál visszamaradt, újra konfekcionált, kijavított áru — sokkal jobb, tartósabb és finomabb, mint az ugyanazért a pénzért vásárolt kész új ruha; a legintelligensebb hivatalnok-osztály is rászorult a viseltes ruhára, egyelőre még szégyenkezve, de nemsokára nyíltan is, azt hiszem. A tanító,

ügyvéd, vagy orvos, — mert már ilyen vevőm is akad — bizony, most is ugyanannyit fizet a ruháért, mint békében. De míg akkor új és elsőrangú ruhát kapott, most ugyanazért csak viseltes ruhához juthat.

— Szakmánkban a folytonos drágulásnak többféle oka van. Ilyenek: a beszerzési nehézségek, a tisztítási és javítási költségek hallatlan drágulása és végül a spekuláció, amelyet mi talán jobban érzünk, mint bárki más.

A pesti polgár tehát

ócska-ruhát visel, plasztron és széles nyakkendő alá rejti inge puhaságát és flakóságát, celluloid-gallért, papirtalpu cipőt visel. Nem valódi se az inge, se a gallérja, se a cipője, de vigasztalódhatik azzal, hogy ez még mindig kisebb baj annál, hogy a vajját, zsirját, szappanját és csaknem minden élelmiszerét hamisítják. B. P.

Székesvárosi há